

Ezer hangverseny – többszázézezres közönség

A Filharmónia Magyarország nívós versenyre, új sorozatokra készül



Szezononként felnőtteknek több, mint ötven, ifjúsági hangversenyeiken százhatvan nagyzenekari koncertet rendeznek, évente kétszáznyolcvanezer fiatal találkozik a komolyzenével a Filharmónia Magyarország Nkft. programjain. Emellett ebben az esztendőben is szerveznek nemzetközi versenyt, amelyre idén az ifjú zongoraművészeket várják, s a Zeneakadémiával közös rendezvényük még többlettámogatásban is részesült a tárcától. Szamosi Szabolcs ügyvezető igazgató örül annak, hogy a költségvetésükből végre minden programjukat meg tudják valósítani, hogy egyre több emberhez juttathatják el a zenét, s hogy a hazai zenekarok kilencven százalékaival dolgoznak együtt. Ebben a szezonban is bővült az együtteseik sora, mégpedig a szolnoki társulattal, s remélik, hogy kezdeményezésükre talán a moderátor képzés is elindulhat a közeljövőben. A szervezet feladatának tartja azt is, hogy rangos külföldi művészeket hívjon meg – ősszel például a Londoni Filharmonikusokat –, s olyan fesztiválokat szervezzen, mint legközelebb a négy városban is jelentkező Con Spirito Egyházzenei Fesztivál.

I Május 2-ig lehet jelentkezni a Liszt Ferenc Nemzetközi Zongoraversenyre. Mitől lesz igazán különleges ez a megmérettetés, és kik vesznek részt a zsűri munkájában?

– Liszt Ferenc születésének 205., halálának pedig 130. évfordulóján rendezzük meg ezt a seregszemlét, s a budapesti nemzetközi zenei versenyek sorában most – a névadó előtt tisztelegve – a zongoristák mérhetik össze a tudásukat. Több évtizedes sorozatot folytatunk, hiszen ennek a versenynek volt 1933-ban az első győztese Fischer Annie. Szeretnénk, ha ez a nagy hagyományokkal bíró seregszemle a 21. században is olyan neves és nagy hatású lenne, mint egykoron. Mivel a Zeneakadémiát is Liszt hívta életre, most az intézménnyel együttműködve rendezzük meg a nívós versenyt. A bírálóbizottságban az alábbi neves művészek vesznek részt: Kurtág György (díszelnök), Kun Woo Paik (elnök), Michel Béroff, Frankl Péter, Leslie Howard, Cyprien Katsaris, Dráfi Kálmán, Kovács János, Mácsai János és Mocsári Károly. A rendezvény művészeti vezetője: Kocsis Zoltán zongoraművész. Komoly változás a korábbi évekhez képest, hogy ősszel Dr. Hoppál Péter államtitkár úr bejelentette, jelentős összeggel támogatják a megmérettetést, így tényleg minden esélyünk megvan arra, hogy világszínvonalú eseményt szervezzünk. Szeretnénk a versenyhez kapcsolódó meglepetésprogramot is szervezni, sőt, a támogatásnak köszönhetően lehetőségünk van nemzetközi szinten is rangos díjakat kiosztani. Az első helyezett 15 ezer eurót kap, s még a közönségdíjas is hatezer eurót vihet haza.

I Hogyan látja, mennyire vonzóak a külföldi tehetségek számára a magyar versenyek, s ezek mennyire szólítják meg az itthoni fiatalokat? Mit profitál ezekből a Filharmónia, s mit a magyar zenei élet?

– Úgy gondolom, hogy egy fiatal művész, amikor a versenyek között válogat, három dolgot tart lényegesnek: a díjakat, a zsűrit, valamint a verseny hagyományát, nemzetközi elismertségét. Mindhárom téren – részben a támogatásnak köszönhetően – előkelő helyen állunk. Komolyak a díjak, neves a bírálóbizottság, s igen szép múltra

tekinthetünk vissza. A koncertszervezők pedig a hazai zenekarok felajánlásaiból remek hangverseny-lehetőségeket is kapnak, ami nemcsak az együttesek, hanem a Filharmónia számára is nagyon fontos. Egyébként az együttesek még jelentkezhetnek, ha szívesen adnának különdíjként fellépési lehetőségeket.

I A zenei seregszemlék mellett az ifjú tehetségek számára ösztöndíjakat is kínálnak. Milyen koncertlehetőségeket kapnak a kitüntetettek, és mindez mennyire kedvező a hazai zenekarok számára?

– Az ösztöndíjaink függetlenek a versenyeiktől, de nagy öröm, hogy az együttesektől sok felkérés érkezik, mind a díjakat, mind az ösztöndíjasokat illetően. Nemcsak a Filharmónia, de a zenekarok is missziójuknak tekintik, hogy a fiatal muzsikuskat segítsék a pályakezdésben. A Fischer Annie-ösztöndíjra a komolyzenészek, a Lakatos Ablakos Dezső díjra a jazz-muzikusok, a Kodály Zoltán díjra pedig a zenetudósok pályázhatnak. Az utóbbi két évben, amióta Filharmónia Magyarország néven működünk, igyekeztünk ezeknek az ösztöndíjaknak még nagyobb publicitást biztosítani: az elismerést a kulturális ügyekért felelős államtitkár adja át a fiataloknak, s a díjátadón koncertet is rendezünk, amelyen fellépnek a korábbi díjazottak. Szeretnénk még ismertebbé tenni a minisztérium ösztöndíjait, hogy még többen jelentkezzenek. A Virtuózokkal is megállapodást kötöttünk, így a tévéből megismert tehetségek szintén szerepelnek a koncertjeinken.

I Beszéljünk egy kicsit a magyar zenekarokkal való kapcsolatokról. Hány együttesnek és hány hangversenyt szerveznek egy szezonban? Változtak-e a számok az utóbbi évek során? Van-e új eleme ezeknek az együttműködéseknek?

– A felnőtt sorozatainkban több, mint ötven nagyzenekari koncertet rendezünk egy évadban, az ilyen jellegű ifjúsági koncertek száma is meghaladja a százhatvanat. A célunk az, hogy lehetőség szerint minden megyében játsszon egy-egy zenekar. Ha sajnálatos módon kimarad egy-két terület, azt

igyekszünk a következő esztendőben pótolni. Úgy vélem, nagyon jó kapcsolatot ápolunk az ország zenekaraival, ebben az évadban például a szolnoki együttesel indítottunk új sorozatot, közös bérletet. A zenekarokkal való együttműködésnek számos területe van, amik úgy gondolom mindkét fél számára fontosak, az pedig külön öröm, amikor a társulatoknak egy-egy másik városban tudunk fellépést szervezni. A Filharmónia Magyarországnak egyedülállóan széles és sokszínű a programlefedettsége, amit sajátos, a világon is egyedülálló struktúráknak köszönhetünk: a kínálatunkban fesztiválok, zenei versenyek, ifjúsági és felnőtt programok egyaránt szerepelnek. Világhírű hazai és külföldi előadóművészeket léptetünk fel, ugyanakkor a kisebb falvakba is eljutunk, s ehhez szintén találunk nívós partnereket.

■ *Az elmúlt évben, az Unikum-bérlet keretében meghívták az Orosz Nemzeti Zenekart. Mennyire vág a Filharmónia profiljába az ilyen programok szervezése? Miért tartották fontosnak, hogy ez az együttes fellépjen Budapesten és Pécsen?*

– Már a Kodály Központ létrejöttkor – amely egy időben történt azzal, hogy a Filharmóniánál elkezdtem a működésemet – úgy gondoltam, ha egy ilyen világszínvonalú koncertterem születik, akkor oda külföldi világsztárokat is meg kell hívni a rangos magyar együttesek fellépései mellett. A Filharmónia Magyarországnak nagy erőssége, hogy ha egy együttest vendégül lát, azt igyekszik lehetőségeihez mérten minél több helyen felléptetni. Sajnos egyelőre még csak Pécsen és Budapesten sikerült szerepeltetnünk a világhírű külföldi nagyzenekarokat, de minden alkalommal több várossal is tárgyalásokat folytatunk, és kisebb méretű és költségvetésű produkciókat már eddig is sikerrel juttattunk el az ország nagyvárosaiba. A jövőre nézve egyébként a zenekaroktól is érkezett megkeresés, hogy e téren szívesen együttműködnének velünk. Az egyházzene terén ugyancsak neves együtteseket hívunk. A különlegességek közé tartozik, hogy idén májusban Pécsen egyházzenei fesztivált szervezünk. A fesztivál 4 évente más egyház zenéjét helyezi a középpontjába, a centruma is más-más nagyváros ennek megfelelően. Tavaly Nyíregyháza volt a fő helyszín, idén Pécs, jövőre Debrecen, utána pedig Békéscsaba következik, de a fesztivál egy programja mind a négy városban megjelenik. Neves fellépőink között szerepel idén a Római Szent Péter Bazilika kórusa és a montserra-

ti bencések énekesei, mellettük persze hazai társulatok is muzsikálnak, énekelnek. A külföldi vendégek sorába 2016 őszére nagy örömeinkre sikerült megnyernünk a Londoni Filharmonikusokat, s a pécsi estjűkre már el is fogytak a jegyek. A társulat Budapesten az Erkel Színházban is játszik. Szükség van ilyen programokra, mert hatalmas irántuk az érdeklődés. Ezt az is jelzi, hogy már a fővárosban is elkelt a jegyek fele. Büszkék vagyunk rá, hogy nemcsak a fellépőkkel, de fontos koncerthelyszínekkel is jó kapcsolatot ápolunk, a Zeneakadémián kívül az Operaházzal is van együttműködésünk.

■ *Sok zenekar számol be arról, hogy az Önök felkérésére játszik ifjúsági hangversenyeket. Hol tartanak a közönségnevelésben? Mennyiben vált be a moderátoros tervük? S mi a helyzet a képzésükkel?*

– Továbbra is nagyon fontosnak tartom ezt az elképzelést. Szerveztünk egy továbbképzést a moderátoroknak, azonban a terv sajnos nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A nyári kurzus eredménye nem volt elégséges, és világossá vált számunkra, hogy moderátori oktatást csakis egy hosszabb távú, akár nappali képzés során lehet kellően alaposan megvalósítani. Erről folynak a tárgyalások, s a pécsi művészeti kar pályázott arra, hogy a művészetközvetítés szakirányon belül elindítsa a moderátor képzést. Az ifjúságnevelés nagyon fontos, és örömmel mondhatom el, hogy sikerült növelnünk a korábbi számokat, hiszen 280 ezer fiatal hallgatja ezeket a koncerteket.

■ *Az NFZ-vel is aláírtak egy megállapodást arról, hogy a társulat sokfelé eljuttatja az élő zenét, ehhez a hazai zenekarok csatlakozását várták. Mennyiben valósult meg a Filharmónia Nemzeti edukációs program? Mi lesz a folytatás?*

– Programok megvalósultak, a nagy cél azonban még nem. Nagyon fontosnak tartjuk ugyanis, hogy mindez egy kutatással párosuljon, ahol nyomon követhető a bevezető eszközök hatékonysága, hosszú távon vizsgálható egyes módszerek eredményessége a koncertszerető közönség ki-nevelése kapcsán, így én ezt nemcsak a Filharmónia, de az ország kulturális élete szempontjából is kulcsfontosságúnak gondolom. Sajnos, nem sikerült megfelelő partnert találni, aki ezt a kutatást lefolytatta volna, jelentős kutatócég megbízására pedig nem volt elegendő forrásunk. Próbálunk azért együttműködést kötni, több ku-

tatóval is tárgyaltunk. Egyelőre még nem értünk el eredményt, de nem adjuk fel. Az együttesek is várakozó állásponton vannak, hiszen a program akkor működik jól, ha a kapcsolódó kutatást is el tudjuk indítani.

■ *A két évvel ezelőtti interjúban arról beszélt, hogy az ifjúsági koncertekhez többlettámogatást kaptak, de még több pénzre lenne szükség... Hogyan állnak e téren? Úgy tudom, hogy az állami támogatás mellett az NKA-tól is kapnak pénzt.*

– A büdzsénk több forrásból tevődik össze. Állami támogatást kapunk az EMMI-től, és minden évben az NKA-tól is érkezik egy összeg. Némi átalakulás volt tapasztalható e téren, az NKA-nál szerencsére nem kell már minden felnőtt és ifjúsági sorozatra külön pályáznunk, hanem egyben kapunk egy összeget, és ez a koncertek nagy számára való tekintettel sokkal egyszerűbbé teszi a lebonyolítást. Az alaptámogatás nagy örömeinkre némileg bővült az elmúlt évben. Azért volt ez fontos, mert a korábbi esztendőben, 2010-ig folyamatosan csökkent a Filharmónia támogatása, ezáltal a működése is veszélybe került. Az elmúlt években azonban a működésünk konszolidálódott. A mostani összeg – ami több forrásból tevődik össze, hiszen a rendkívüli kormányzati keretből is kapunk támogatást – segítségével meg tudjuk valósítani a tervezett programokat, persze bővülésre, fejlődésre mindig van igény, a lehetőségeket pedig igyekszünk hozzá megtalálni.

■ *Felállt már az az új Filharmónia, amelyet ön elképzelt, amikor átvette a szervezet irányítását? Mi mindent terveznek a 2016-os esztendőre?*

– Úgy gondolom, hogy igen. Tavaly ősszel tartottunk utoljára olyan találkozót, amelyen a Filharmónia vidéki munkatársai is részt vettek, és akkor összegeztük az első két év tapasztalatait, tanulságait. Kitűztük az új célokat, feladatokat. Ösztől ennek az új struktúrának megfelelően, a gyengeségeket kiküszöbölve kezdtünk neki az évadnak, ami remélem, hogy a partnereink számára is érzékelhető lesz. Természetesen mindig van, amin lehet javítani. Mi mindenesetre nem tervezzük nagyobb változást, a mostani struktúra alapján szeretnénk a további működésünket tervezni, arra törekszünk, hogy a koncertjeink programja még színesebb, helyszíneink száma pedig bővülő legyen úgy, hogy a minőséget élményszerűséggel párosítsuk.

R. Zs.